

Prostorna distribucija suvremene imigracije u Republici Hrvatskoj (2021. – 2024.)

Spatial distribution of contemporary immigration in the Republic of Croatia (2021–2024)

Krešimir Ivanda^{1*}, Mario Bara², Rebeka Mesarić Žabčić³

¹ Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet, Trg J. F. Kennedyja 6, Zagreb, Hrvatska / *Faculty of Economics and Business, University of Zagreb, Trg J. F. Kennedyja 6, Zagreb, Croatia*, e-mail: kivanda@efzg.hr, <https://orcid.org/0000-0002-2931-0059>

² Hrvatsko katoličko sveučilište, Ilica 244, Zagreb, Hrvatska / *Catholic University of Croatia, Ilica 244, Zagreb, Croatia*, e-mail: mario.bara@unicath.hr, <https://orcid.org/0000-0002-9964-7802>

³ Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Trg Marka Marulića 19, Zagreb, Hrvatska / *Ivo Pilar Institute of Social Sciences, Trg Marka Marulića 19, Zagreb, Croatia*, e-mail: rebeka.mesariczabcic@pilar.hr, <https://orcid.org/0000-0003-0729-6855/>

* Dopisni autor / *Corresponding author*

DOI: 10.15291/geoadria.5105

Izvorni znanstveni rad / *Original scientific paper*

Primljeno / *Received*: 19-5-2026

Prihvaćeno / *Accepted*: 12-7-2026

Autori zadržavaju autorska prava nad svojim radom i pravom na objavljivanje bez ograničenja. Rad se licencira pod CC BY licencom što znači da članci mogu biti ponovno korišteni i distribuirani bez ograničenja dokle god je izvorni sadržaj ispravno citiran.

Hrvatska se, kao tradicionalno emigracijsko područje, postupno transformira u imigracijsku zemlju, dok statistički podaci istodobno bilježe i povratne migracijske tijekove. U ovome se radu istražuju prostorni obrasci distribucije imigracije u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2024. godine. U kontekstu intenziviranja migracijskih kretanja i promjena u demografskoj strukturi Hrvatske, studija analizira prostornu manifestaciju recentnih imigracijskih valova, uključujući povratak iseljenika i njihovih potomaka te doseljavanje stranih državljana. Na temelju službenih statističkih podataka rad identificira ključna središta imigracijske privlačnosti. Nalazi ukazuju na koncentraciju doseljavanja u velikim urbanim aglomeracijama s najznačajnijim gospodarskim aktivnostima, posebice u Gradu Zagrebu i

Zagrebačkoj županiji, te u obalnim područjima koja karakterizira razvijen turistički i uslužni sektor (Primorsko-goranska i Splitsko-dalmatinska županija). Istodobno ruralna područja i dalje bilježe negativne demografske trendove, što dodatno produbljuje postojeće regionalne disparitete. Analiza otkriva da su ključni čimbenici koji oblikuju prostornu distribuciju imigracije ekonomske prilike (stanje na tržištu rada i stupanj gospodarskog razvoja) i kvaliteta života napose u priobalnim područjima. Rad ističe potrebu za usmjerenim regionalnim politikama radi uravnoteženja ovih tijekova i iskorištavanja pozitivnih učinaka imigracije za održivi razvoj nacionalnog teritorija.

Ključne riječi: imigracija, migracije, prostorna distribucija, regionalni razvoj, Hrvatska, demografski trendovi

UVOD

Sve do okončanja pandemije bolesti COVID-19 Hrvatska je bila izrazito emigracijska zemlja smještena unutar imigracijskog kontinenta kojemu integralno pripada. Punopravnim članstvom u Europskoj uniji, Hrvatska je preuzela obvezu osiguravanja slobodnog kretanja ljudi i robe, što je jedno od temeljnih prava Unije. Tim su se pravom ekstenzivno koristili hrvatski građani koji su, potaknuti potražnjom europskih gospodarstava za kvalitetnom i fleksibilnom radnom snagom, 2013. godine pokrenuli emigracijski val koji traje i danas, iako smanjenim intenzitetom. Brojne ekonomske i društvene koristi članstva u Europskoj uniji u prvim godinama članstva bile su zasjenjene izuzetnim iseljeničkim valom iz Hrvatske. Taj iseljenički val posljedica je dugoročnih ekonomskih i društvenih neravnoteža, a pokrenut i ubrzan je postupnim otvaranjem niza razvijenih tržišta rada u Europi (Akrap & Ivanda, 2023). Negativna migracijska bilanca, uz negativno prirodno kretanje stanovništva, dovela je do značajnog smanjenja ukupnog broja stanovnika Hrvatske. Tijekom međupopisnog razdoblja od 2011. do 2021. godine, ukupan broj stanovnika smanjio se za 9,64 %. Depopulacija je zabilježena u svim županijama, a posebno je bila izražena u slavonskim županijama te u Sisačko-moslavačkoj županiji. Uz ekonomske čimbenike, na emigraciju su utjecale i brojne druge varijable koje su oblikovale društvenu klimu pogodnu za iseljavanje. Nakon završetka pandemije 2022. godine i posljedičnog snažnog gospodarskog oporavka, Hrvatska je prvi put od 2008. godine zabilježila pozitivan migracijski saldo, uz 11 685 više doseljenih nego iseljenih osoba (Državni zavod za statistiku [DZS], 2025a). Glavni cilj ovoga rada je prikazati prostorni raspored i vremensku dinamiku suvremene međunarodne imigracije u Republici Hrvatskoj na

razini županija u razdoblju od 2021. do 2024. godine. Rad primjenjuje deskriptivni i eksplorativni analitički pristup. Uz prikaz prostorne distribucije, rad deskriptivno operacionalizira i raspravlja o ključnim ekonomskim i društvenim determinantama koje oblikuju uočene regionalne razlike.

MIGRACIJSKI KONTEKST HRVATSKE

Obrasci međunarodnih migracija rijetko su statični. Mnogobrojne su zemlje prošle dugoročne transformacije svojih migracijskih profila, prelazeći iz tradicionalnih emigracijskih regija u odredišta za međunarodne migrante. Taj se fenomen često opisuje konceptom migracijske tranzicije, koji objašnjava kako gospodarski razvoj, demografske promjene i politička integracija postupno preoblikuju migracijske sustave. Zemlje koje prolaze gospodarski rast, demografsko starenje i nedostatak radne snage često prelaze iz emigracijskih u imigracijske države. Hrvatska je nedavno počela bilježiti porast razine imigracije, napose u sektorima koji se suočavaju s deficitom radne snage, kao što su turizam, građevinarstvo i uslužne djelatnosti. Slijedom toga, Hrvatska poprima karakteristike dualnoga migracijskog sustava, u kojemu istodobno koegzistiraju emigracija i imigracija (Bara, 2023). Statistički podaci Državnog zavoda za statistiku ilustriraju tu transformaciju. Prije pandemije COVID-19 imigranti su pretežito dolazili iz susjednih zemalja jugoistočne Europe (Bosne i Hercegovine, Srbije i Sjeverne Makedonije). Međutim, od 2022. godine uočena je velika promjena uz rastući udio migranata iz izvan europskih zemalja, poput Nepala, Indije i Filipina. Posljednjih godina broj stranih radnika značajno se povećao, što odražava potražnju na tržištu rada, ali i usvajanje fleksibilnijih imigracijskih politika. Paralele se mogu povući s drugim europskim urbanim područjima i uslužnim gospodarstvima orijentiranim na turizam u kojima se zapošljava velik broj imigranata. U takvim su kontekstima prisutne mnogobrojne migrantske zajednice, posebice one iz Azije i istočne Europe (Van Hooren, 2010). Razlike su evidentne i s obzirom na intenzitet gospodarskih aktivnosti; primjerice, urbanizirane sjeverne regije Italije privlačnije su i međunarodnim i unutarnjim migrantima, što pridonosi demografskom rastu, nasuprot južnim regijama u kojima su migracijski priljevi slabiji (Benassi i sur., 2025). Recentna istraživanja među stranim radnicima u Hrvatskoj upućuju na namjere dugotrajnijega ili čak trajnoga boravka, kao i na planove za preseljenje te spajanje obitelji (Balabanić i sur., 2025). S obzirom na skromno povijesno iskustvo Hrvatske s imigracijskim i integracijskim politikama, razumijevanje te tranzicije pruža važnu teorijsku osnovu za analizu suvremenih imigracijskih

obrazaca u zemlji. Unatoč sve većem akademskom interesu za migracijske procese u Hrvatskoj, prostorna dimenzija suvremene imigracije ostaje relativno nedovoljno istražena. Iako statistički podaci jasno pokazuju brz porast broja stranih radnika i stanovnika, nedostaju istraživanja koja analiziraju gdje se ti migranti naseljavaju unutar zemlje te kako se njihova prostorna distribucija razvija tijekom vremena. Postojeće studije često se fokusiraju na migracijske trendove na nacionalnoj razini, bez detaljnoga ispitivanja regionalnih ili urbanih obrazaca.

TEORIJSKI OKVIR

Čikaška sociološka škola odigrala je temeljnu ulogu u oblikovanju proučavanja urbanih sredina, rasnih, međuetničkih odnosa i imigrantskih iskustava početkom 20. stoljeća. Znanstvenici povezani s tom tradicijom razvili su koncept humane ekologije te su grad promatrali kao „prirodni laboratorij“ za razumijevanje društvenih procesa. Robert E. Park, središnja figura Čikaške škole, formuirao je ključni konceptualni okvir koji opisuje faze kroz koje migranti prolaze na putu prema konačnoj asimilaciji: kontakt–sukob–prilagodba–asimilacija. Postupna asimilacija imigranata bila je zamišljena kao dugoročno rješenje za ublažavanje urbanih konflikata (García, 2025). Iako se o njoj široko raspravlja u literaturi i primjenjuje se u različitim kontekstima, ne postoji jedinstvena, univerzalno prihvaćena definicija rezidencijalne segregacije. Definicije variraju od općeg razumijevanja, koje se odnosi na stupanj neujednačenosti rasporeda određene skupine na geografskom području, do višedimenzionalne konceptualizacije koju su uveli Douglas S. Massey i Nancy A. Denton (1988). Njihov okvir identificira pet dimenzija segregacije: ujednačenost (*evenness*), izloženost (*exposure*), koncentraciju (*concentration*), centralizaciju (*centralization*) i grupiranost (*clustering*) (Royuela & Vargas, 2010). Osim ekonomskih prilika, migrante privlače i područja koja nude višu kvalitetu života. Lančana migracija postaje ključni mehanizam koji održava prostorne migracijske obrasce te može biti jednako značajna za unutarnje i međunarodne migracije. Migrantske mreže obavljaju važne funkcije jer raniji migranti smanjuju troškove i rizike za kasnije migrante pružajući im informacije, neformalnu pomoć i razne druge resurse (Skop i sur., 2006). Migracija je inherentno prostorni proces. Migranti su rijetko ravnomjerno raspoređeni po nacionalnom teritoriju. Umjesto toga, teže koncentraciji u regijama u kojima su ekonomske prilike, infrastruktura i društvene mreže najrazvijeniji. Posljedično, prostorni raspored imigranata središnja je tema u migracijama i urbanoj sociologiji. Dok regionalna distribucija imigranata čini jednu dimenziju migracija, drugi važan aspekt odnosi se na

unutarnju prostornu strukturu gradova. Migranti se često koncentriraju u specifičnim četvrtima ili dijelovima unutar urbanih područja, stvarajući obrasce rezidencijalnog grupiranja ili segregacije. Diljem Europe novi valovi imigracije tijekom 20. i 21. stoljeća potaknuli su zabrinutost u vezi s kulturnom fragmentacijom, društvenim podjelama, međuetničkim tenzijama i rastućom antipatijom prema imigrantima. Iako se koncepti poput prostorne asimilacije i segregacije često operacionaliziraju na unutargradskoj razini, oni imaju izravnu refleksiju i na širi regionalni kontekst. Regionalna atraktivnost pojedinih područja diktira primarni prihvata migranata. U europskom kontekstu, regije s visokim intenzitetom turizma, razvijenim uslužnim sektorom te izraženom gospodarskom dinamikom poput obalnih ili razvijenih industrijskih regija pokazuju znatno veći intenzitet imigracije. To posljedično stvara regionalnu polarizaciju unutar nacionalnog teritorija, gdje se u ekonomski dinamičnim regijama stvara potreba za specifičnom radnom snagom, dok ruralna i gospodarski stagnirajuća područja ostaju izvan tih tijekova. Gradovi diljem Europske unije, uslijed širenja međunarodnih migracija, postali su obilježeni sve većom etničkom i religijskom raznolikošću. U pojedinim sredinama obrasci rezidencijalne segregacije podudaraju se s visokim udjelima stanovnika specifičnoga migracijskog podrijetla (Artero & Chiodelli, 2020; Galeano & Bayona-i-Carrasco, 2018; Malmberg i sur., 2018; Panori i sur., 2019). Jedna od utjecajnih teorijskih perspektiva u tom području je teorija prostorne asimilacije. Prema tom modelu, imigranti se u početku naseljavaju u četvrtima s nižim troškovima stanovanja i većom koncentracijom drugih migranata. S vremenom, kako migranti ostvaruju socioekonomsku mobilnost i postaju integriraniji u društvo domaćina, postupno se sele u imućnije ili etnički mješovite četvrti. Rezidencijalna mobilnost tako odražava procese društvene integracije (Wen, 2019). Alternativna perspektiva je teorija stratifikacije mjesta (*place stratification theory*), koja naglašava strukturne barijere koje mogu ograničiti rezidencijalne izbore migranata. Diskriminacija na tržištu nekretnina, socioekonomske nejednakosti i institucionalna ograničenja mogu spriječiti određene migrantske skupine u pristupu poželjnijim četvrtima, što rezultira postojanim obrascima segregacije. Iz te perspektive, rezidencijalna segregacija odražava šire društvene nejednakosti, a ne samo privremene faze asimilacije (Charles, 2003). Istraživanja urbanih migracija diljem Europe sugeriraju da se ovi procesi mogu odvijati istodobno. U nekim slučajevima migranti formiraju etničke enklave koje pružaju društvenu potporu, ekonomske prilike i kulturnu bliskost. S druge strane, segregacija može biti posljedica strukturnih nejednakosti koje ograničavaju pristup migranata stanovanju i prilikama za zapošljavanje. Za migrantske skupine koje prolaze kroz procese akulturacije unutar društva,

prakse većinskog društva su važne jer izravno utječu na njihove akulturacijske strategije. Većinsko društvo također prolazi kroz proces akulturacije putem vlastitih strategija: multikulturalizma, „lonca za taljenje“ (*melting pot*), segregacije i isključenosti (Berry, 2006, p. 35). Strategija segregacije povezana je s društvenim praksama u kojima većinsko stanovništvo nameće marginalizaciju manjinskih skupina te se može prepoznati kao strategija isključivanja (Berry, 2006, p. 35). S obzirom na to da su koncepti asimilacije, rezidencijalne segregacije, akulturacije i prostorne stratifikacije primarno teorijski i empirijski razvijani na mikroprostornim jedinicama, njihova izravna statistička operacionalizacija zahtijeva precizne podatke na nižim razinama. U trenutačnom kontekstu suvremene imigracije u Hrvatskoj, obilježenom visokom volatilnošću podataka za manje prostorne jedinice, analiza na makroregionalnoj (županijskoj) razini nameće se kao nužan prvi korak. Stoga se u ovome radu navedeni koncepti ne operacionaliziraju kao mjerljive varijable, već služe kao širi interpretativni okvir za razumijevanje ishodišta migracijskih tokova. Regionalna (županijska) distribucija prikazana u nastavku interpretira se kao makropreduvjet mikroprocesa: tek kada se identificiraju žarišta regionalne koncentracije (gdje se migranti naseljavaju na razini države), otvara se prostor za buduća istraživanja koja će unutar tih specifičnih županija mjeriti stupanj segregacije ili prostorne stratifikacije na razini gradova.

U Hrvatskoj su istraživanja rezidencijalne segregacije još uvijek relativno ograničena u odnosu na zemlje Zapadne Europe. Međutim, rastući broj stranih radnika i stanovnika sugerira da bi dinamika urbanih migracija mogla postati sve značajnija u budućnosti. Gradovi poput Zagreba i drugih većih urbanih središta vjerojatno će doživjeti povećanu prostornu koncentraciju migranata, osobito u četvrtima koje nude pristupačno stanovanje i blizinu radnih mjesta. Razumijevanje rezidencijalnih obrazaca važno je ne samo za analizu dinamike migracija, već i za rješavanje širih pitanja društvene kohezije i integracije. Prostorno grupiranje migranata može utjecati na pristup obrazovanju, mrežama zapošljavanja i javnim uslugama. Stoga ispitivanje obrazaca urbanog naseljavanja pruža dragocjen uvid u dugoročne izgleda za integraciju migrantske populacije. Dodatni metodološki oprez potreban je zbog fenomena sekundarnog stanovanja i tzv. „fiktivnog stanovništva“, koje zamagljuje stvarno stanje na razini popisnih jedinica, posebno u priobalnim područjima (Čuka, 2026).

PODACI I METODE

Istraživanje se temelji na službenim administrativnim podacima Državnog zavoda za statistiku (DZS). U radu se koriste dva skupa podataka. Primarni skup obuhvaća godišnje zapise o unutarnjim i vanjskim migracijskim kretanjima na razini općina i županija za razdoblje od 2011. do 2024. godine. Ti podaci pokrivaju svih 556 općina i gradova, kao i 20 županija te Grad Zagreb. Analiza je ograničena na razdoblje nakon 2020. godine (2021. – 2024.) kako bi se obuhvatio najnoviji imigracijski val i izbjeglo miješanje s obrascima mobilnosti iz pretpandemijskog vremena. Drugi skup podataka, koji također objavljuje DZS, sadrži procjene stanovništva sredinom godine po županijama za isto razdoblje.

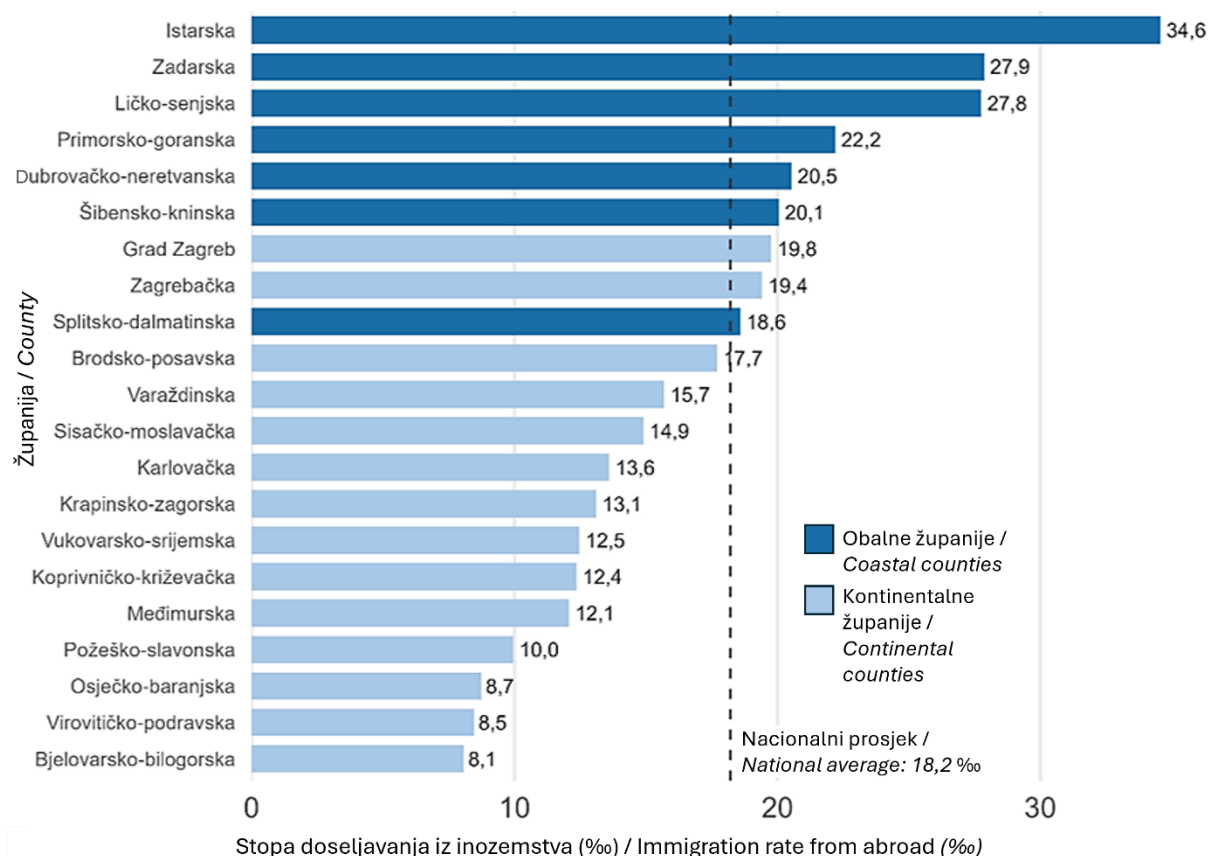
Analiza se provodi isključivo na županijskoj razini (NUTS-3). To je osnovna administrativna i statistička jedinica ispod državne razine u Hrvatskoj. Podaci na razini općina, iako dostupni, pokazuju znatnu volatilnost zbog malog broja stanovnika. Stoga nisu prikladni za relevantnu usporednu analizu. Ukupno je analizirana 21 prostorna jedinica: 20 županija i Grad Zagreb, koji ima poseban administrativni status.

Ključna varijabla istraživanja jest broj doseljenih iz inozemstva. Prema metodologiji DZS-a, doseljenima iz inozemstva smatraju se osobe koje su promijenile uobičajenu državu stanovanja na razdoblje koje traje ili se očekuje da će trajati najmanje godinu dana (DZS, 2025a). Radi valjane usporedbe među županijama, apsolutni su brojevi pretvoreni u stope na 1000 stanovnika s pomoću odgovarajućih godišnjih procjena stanovništva. Vanjski migracijski saldo izračunat je kao razlika između doseljenih iz inozemstva i iseljenih u inozemstvo za svaku županiju i godinu.

Obrada podataka i vizualizacija provedene su u programskom jeziku R. Korišteni su paketi *tidyverse* i *ggplot2* za pripremu i prikaz podataka te *giscoR* i *sf* za rad s prostornim podacima i kartografiju. Analitički je pristup deskriptivan i eksplorativan. Statističko modeliranje nije primijenjeno. Cilj je karakterizirati prostorni raspored i vremensku dinamiku nedavne međunarodne imigracije kroz skup od šest komplementarnih vizualizacija.

REZULTATI I RASPRAVA

U nastavku su prikazani prostorni i vremenski obrasci doseljavanja iz inozemstva na razini hrvatskih županija, s posebnim naglaskom na razlike u intenzitetu doseljavanja, njegovu dinamiku u razdoblju 2021. – 2024. te saldo međunarodne migracije.

Slika 1. Stopa doseljavanja iz inozemstva po županijama u Hrvatskoj 2024. godine (%)

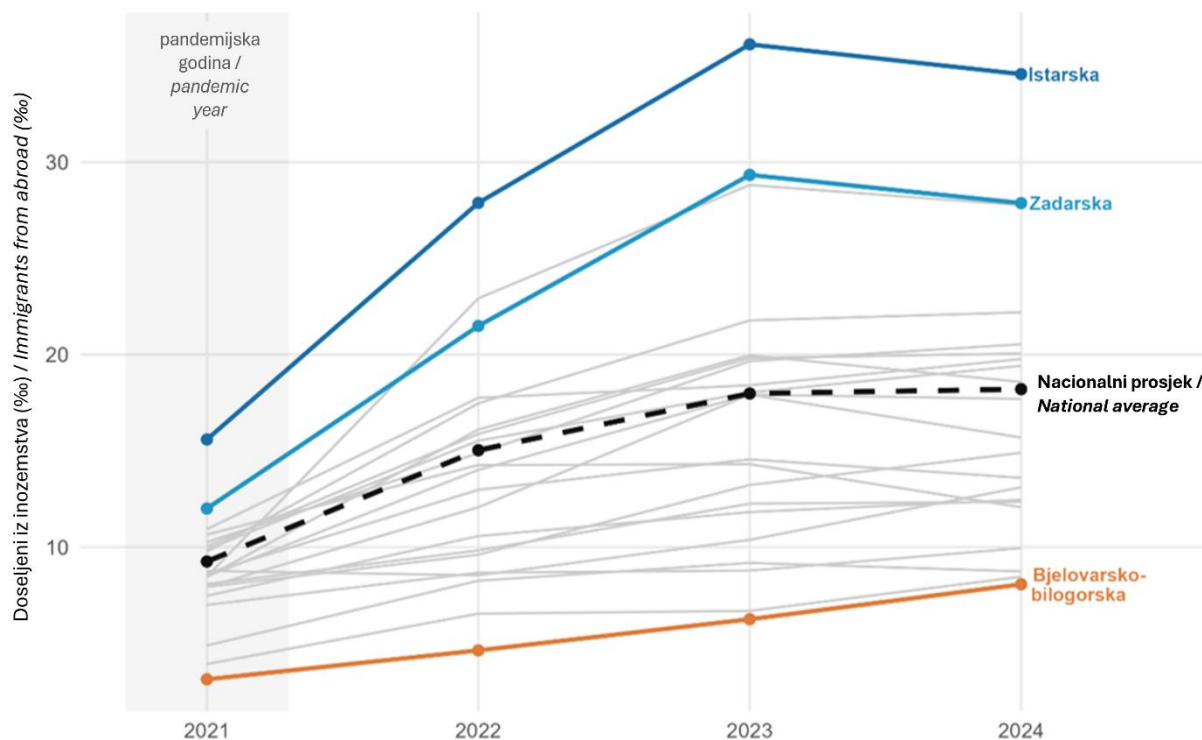
Figure 1 Immigration rate by county in Croatia in 2024 (%)

Izvor: izračun autora prema DZS-u (2025a, 2025b) / Source: authors' calculations based on CBS (2025a, 2025b)

Sl. 1. prikazuje izrazito neujednačenu raspodjelu stopa doseljavanja iz inozemstva za svih 21 hrvatsku županiju u 2024. godini, rangiranih prema intenzitetu. Istarska županija bilježi najvišu stopu od 34,6 doseljenika na 1000 stanovnika, što je gotovo dvostruko više od državnog prosjeka od 18,2 ‰. Slijede Zadarska sa stopom od 27,9 ‰ te Ličko-senjska županija s 27,8 ‰.

Na začelju se nalaze Bjelovarsko-bilogorska (8,1 ‰) i Virovitičko-podravska (8,5 ‰). Njihove su stope niže od polovice državnog prosjeka. Podaci ukazuju na jasnu geografsku

podjelu. S jedne su strane jadranske županije, dok su s druge strane kontinentalne, ponajprije slavonske županije.

Slika 2. Trendovi doseljavanja po županijama u Hrvatskoj, 2021. – 2024. (%)

Figure 2 Trends in immigration by county in Croatia, 2021–2024 (%)

Izvor: izračun autora prema DZS-u (2025a, 2025b) / Source: authors' calculations based on CBS (2025a, 2025b)

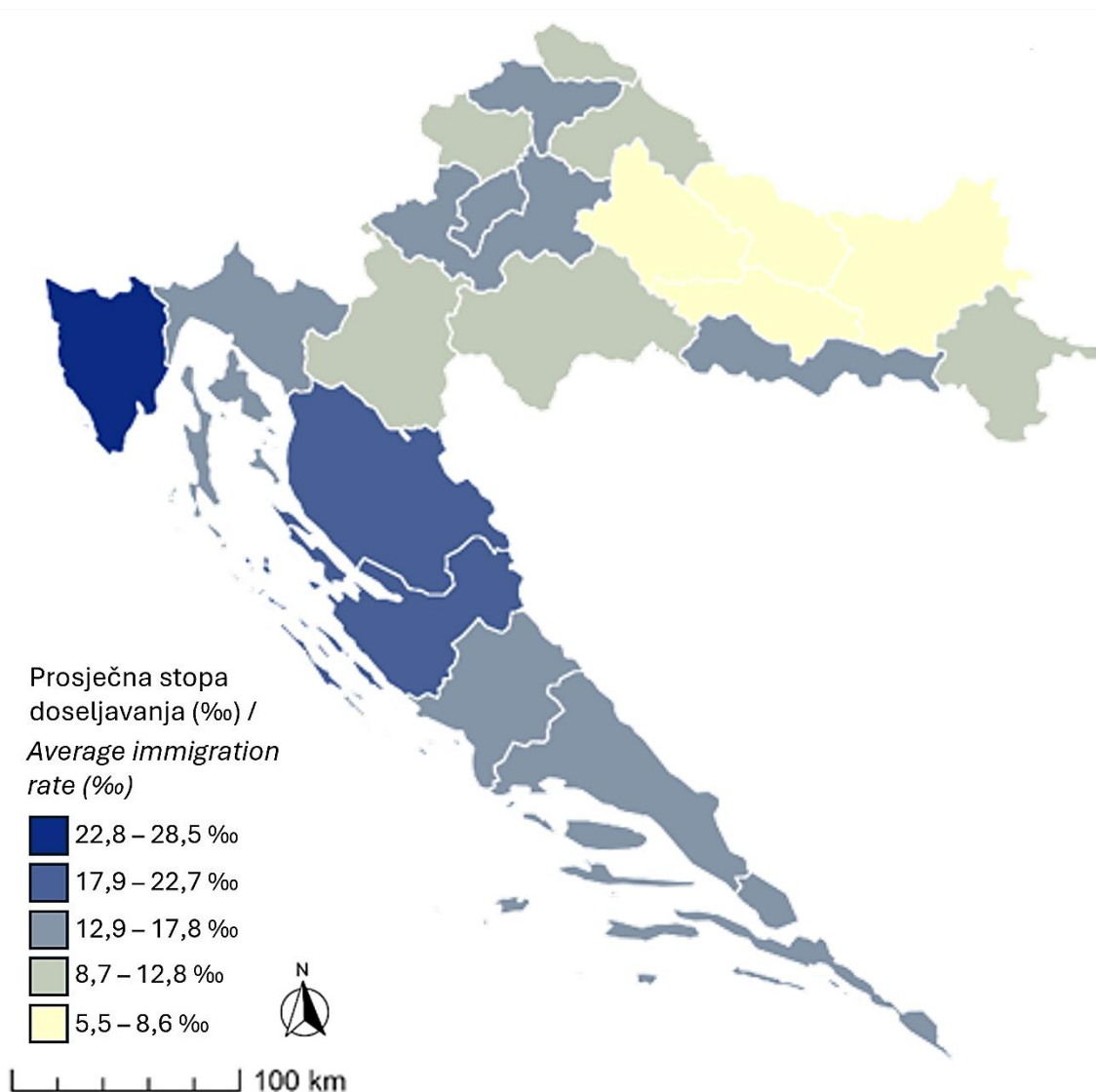
Razvoj stopa doseljavanja na županijskoj razini tijekom četverogodišnjeg istraživačkog razdoblja vidljiv je na Sl. 2. Najvažniji je nalaz da je uzlazni trend gotovo univerzalan. Gotovo sve županije zabilježile su porast intenziteta međunarodnog doseljavanja između 2021. i 2024. godine. Takav obrazac upućuje na strukturno ubrzanje imigracije na razini cijele države, a ne na preraspodjelu između regija.

Među istaknutim županijama Istarska bilježi najveći apsolutni porast, s 15,6 % u 2021. na 34,6 % u 2024. godini. Razlika između županija s najvišim i najnižim vrijednostima u tom se razdoblju povećala, što ukazuje na postupno produbljivanje prostorne polarizacije. Sive linije prikazuju ostale županije, plavim su linijama istaknute Istarska i Zadarska županija, a narančastom Bjelovarsko-bilogorska županija. Isprekidana crna linija označava državni prosjek, dok je sivom trakom izdvojena 2021. godina kao pandemijski referentni okvir. Jaz

između priobalnih i kontinentalnih županija kontinuirano se širio. To sugerira ubrzanje prostorne polarizacije nedavne imigracije u Hrvatskoj.

Vremenska dinamika unutar promatranog razdoblja nije jednolična te se njezino tumačenje ne može svesti isključivo na linearni rast. Godina 2021. još uvijek odražava ograničenja mobilnosti vezana za pandemiju bolesti COVID-19, kada su međunarodna kretanja bila bitno smanjena administrativnim mjerama i smanjenom potražnjom za radnom snagom u uslužnom i turističkom sektoru. Razdoblje od 2022. do 2024. godine podudara se s fazom snažnog gospodarskog oporavka i intenziviranog uvoza radne snage iz izvaneuropskih zemalja. Stoga zabilježeni porast doseljavanja djelomice predstavlja oporavak migracijskih tijekova na pretpandemijsku razinu, a djelomice strukturno jačanje imigracije kao trajnijeg obilježja hrvatskoga migracijskog sustava.

Razlika između dvaju potperioda vidljiva je i u apsolutnim vrijednostima. Nacionalna stopa doseljavanja iz inozemstva u 2021. godini iznosila je 9,26 ‰, dok prosjek razdoblja 2022. – 2024. doseže 17,08 ‰. Najveći relativni porast između 2021. i prosjeka razdoblja 2022. – 2024. zabilježile su upravo obalne županije s razvijenim turističkim gospodarstvom, dok je u kontinentalnim, prije svega slavonskim županijama, dinamika rasta bila znatno slabija. To upućuje na zaključak da pandemijska godina 2021. nije tek nužno referentno ishodište četverogodišnjeg niza, već strukturno različita faza, te da glavnina identificiranih prostornih obrazaca proizlazi iz postpandemijske dinamike tržišta rada.

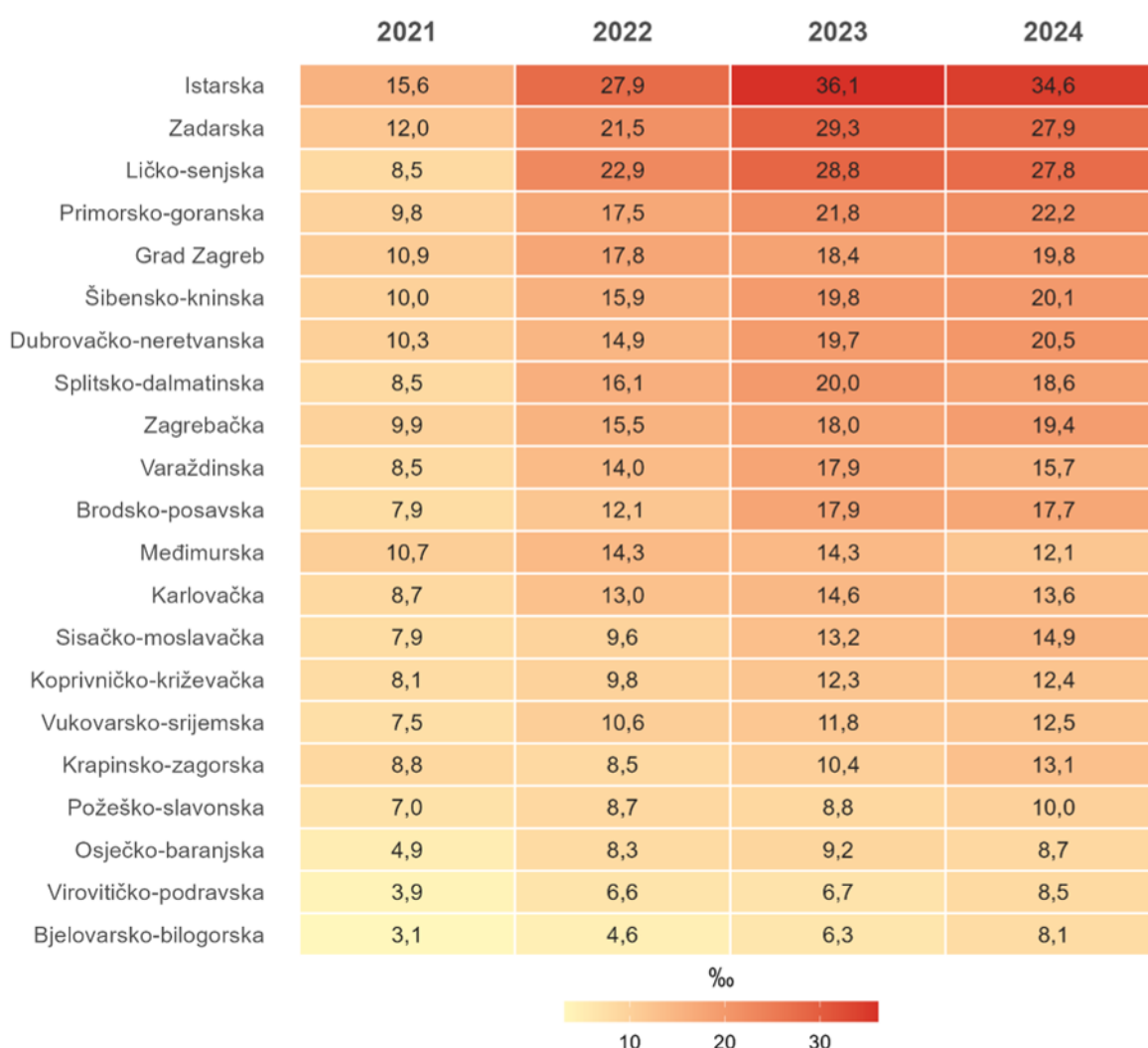

Slika 3. Prosječna godišnja stopa doseljavanja po županijama u Hrvatskoj, 2021. – 2024. (‰)

Figure 3 Average annual rate of immigration by county in Croatia, 2021–2024 (‰)

Izvor: izračun autora prema DZS-u (2025a, 2025b) / Source: authors' calculations based on CBS (2025a, 2025b)

Prostorna distribucija prosječnih godišnjih stopa doseljavanja iz inozemstva po županijama za cijelo razdoblje od 2021. do 2024. godine na kartogramu na Sl. 3. potvrđuje podjelu na priobalje i unutrašnjost uočenu ranije na Sl. 1. Taj se obrazac zadržava i u višegodišnjem prosjeku. Jadranska obala – od Istre na sjeverozapadu, preko dalmatinskih županija do Dubrovačko-neretvanske na jugu – tvori neprekinuti pojas visokog intenziteta. Grad Zagreb i okolna Zagrebačka županija nalaze se u srednjem rangju. To je odraz njihove ekonomske važnosti, ali i velike apsolutne baze stanovništva. Kontinentalne županije, posebno one u Slavoniji, postojano bilježe najniže stope.

Slika 4. Doseljavanje iz inozemstva po županijama u Hrvatskoj, 2021. – 2024. (‰)

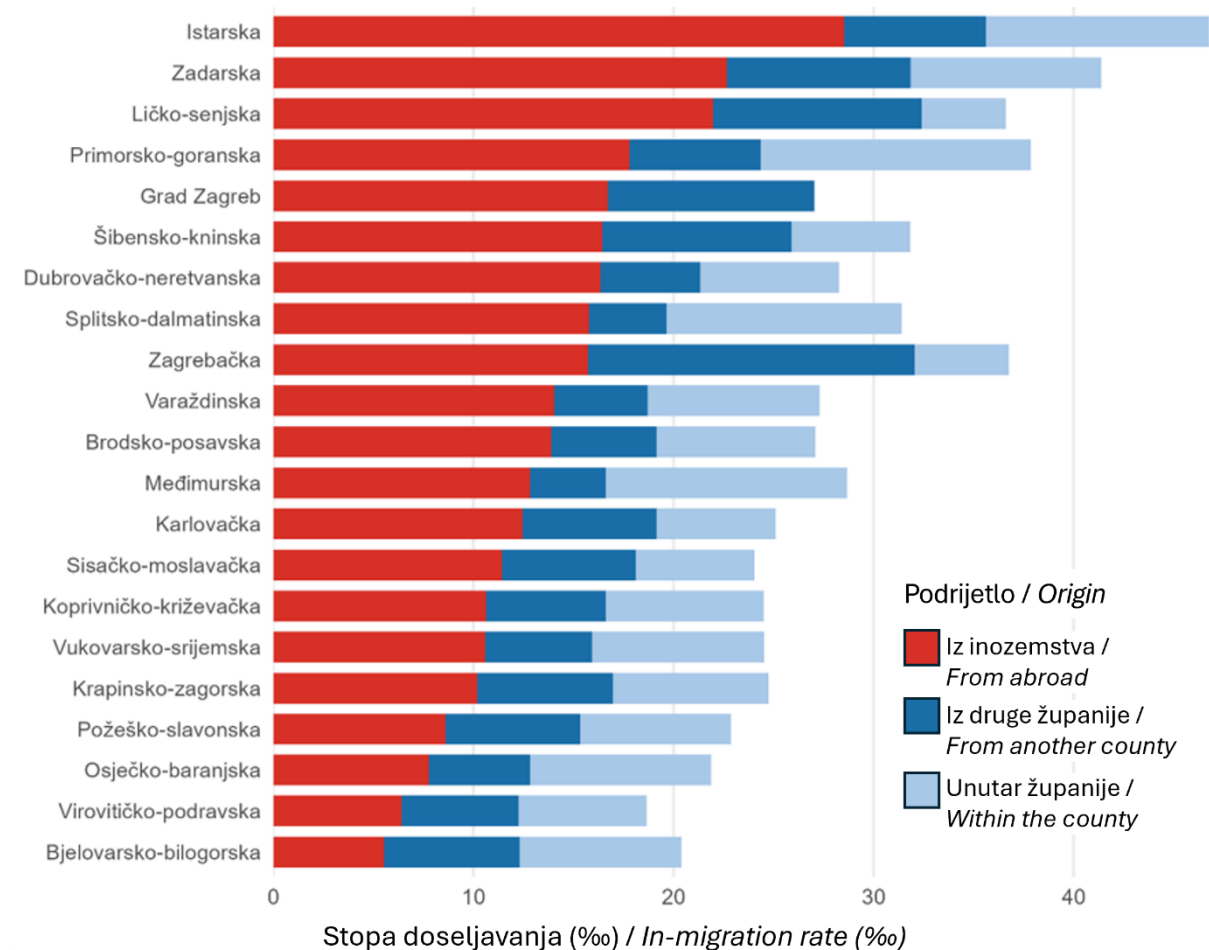
Figure 4 *Immigration from abroad by county in Croatia, 2021–2024 (‰)*

Izvor: izračun autora prema DZS-u (2025a, 2025b) / *Source: authors' calculations based on CBS (2025a, 2025b)*

Na Sl. 4. prikazane su stope doseljavanja po županijama i godinama pomoću „toplinske karte“ (*heatmap*), što omogućuje istodobno sagledavanje prostorne hijerarhije i vremenske dinamike. Redoslijed županija prema prosječnoj stopi doseljavanja ostaje gotovo potpuno stabilan tijekom sve četiri godine, što upućuje na postojanost regionalne hijerarhije. Relativni položaj pojedinih županija pritom se tijekom promatranog razdoblja tek neznatno mijenjao.

Postupno pojačavanje crvenog tona s lijeve na desnu stranu potvrđuje opći uzlazni trend uočen na Sl. 2. Toplinska karta ujedno pokazuje da priobalne županije, zajedno s Gradom Zagrebom, uglavnom zauzimaju gornji dio poretka, dok je porast stopa doseljavanja između 2021. i 2024. godine zabilježen u gotovo svim županijama. Istarska županija bilježi najviše

vrijednosti u svakoj promatranoj godini, dok Bjelovarsko-bilogorska županija dosljedno ostvaruje najniže stope. Takav istodobni porast u gotovo svim županijama upućuje na strukturno jačanje međunarodne imigracije na razini cijele države, a ne na njezinu regionalnu preraspodjelu.

Slika 5. Sastav doseljavanja prema podrijetlu i županijama, prosjek 2021.–2024. (‰)

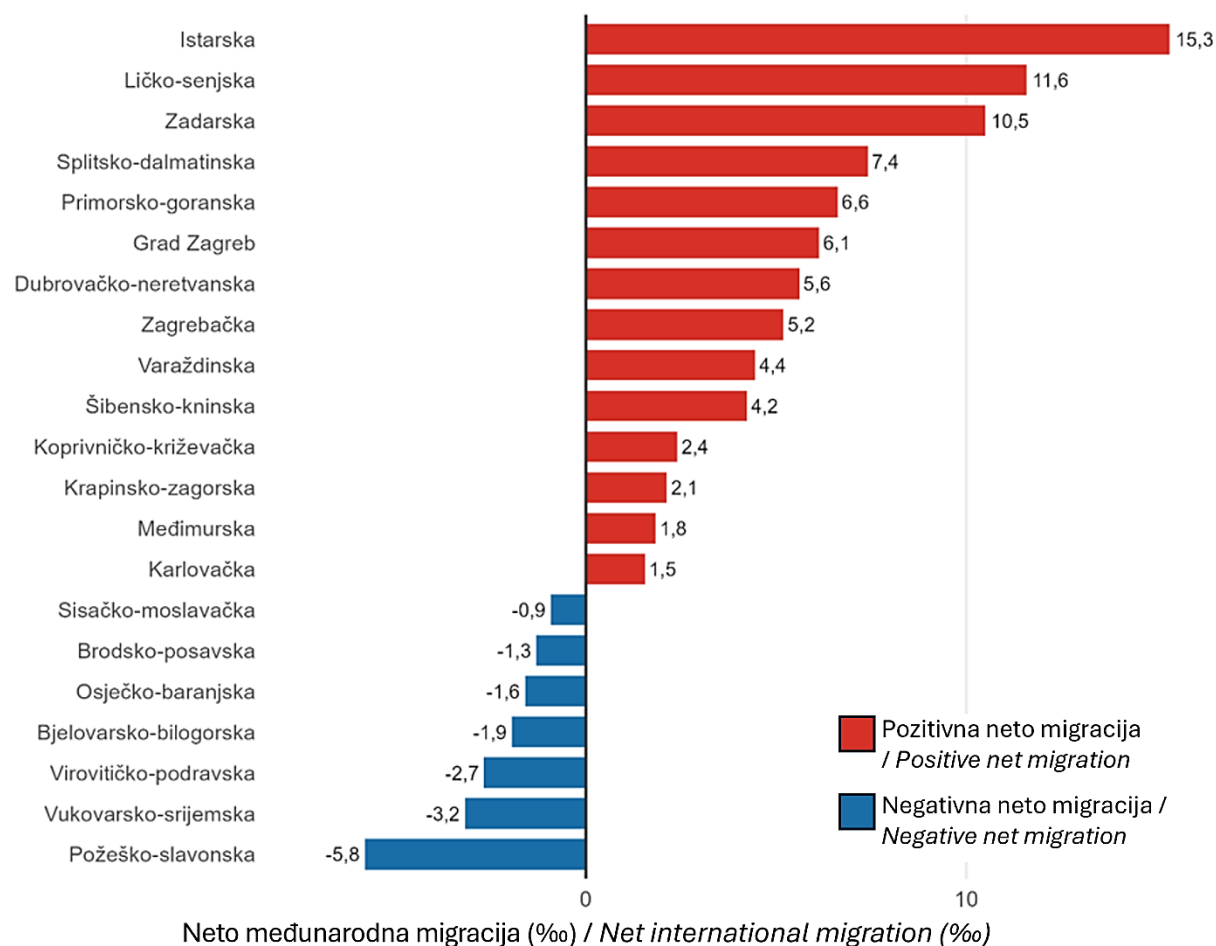
Figure 5 Composition of migration by origin and county, 2021–2024 average (‰)

Izvor: izračun autora prema DZS-u (2025a, 2025b) / Source: authors' calculations based on CBS (2025a, 2025b)

Ukupno doseljavanje prema podrijetlu raščlanjeno na selidbe unutar županija, međuzupanijske selidbe te inozemno doseljavanje, koristeći prosjek za razdoblje 2021. – 2024. dano je na Sl. 5. Dok su unutarnji migracijski tijekovi relativno stabilni u svim regijama, upravo je doseljavanje iz inozemstva glavni čimbenik varijacije intenziteta ukupnog doseljavanja među županijama.

Povišene stope ukupnog doseljavanja u obalnim županijama gotovo su isključivo rezultat inozemne komponente. Nasuprot tome, u kontinentalnim županijama tri navedena migracijska

tijeka ujednačenije pridonose ukupnom broju doseljenih. Takav nalaz naglašava prostorno selektivnu narav inozemnog doseljavanja u Hrvatskoj. Ono se ponajprije koncentrira u županijama s razvijenim turističkim gospodarstvom, obalnim pogodnostima i popratnom potražnjom na tržištu rada.

Slika 6. Prosječna godišnja stopa neto međunarodne migracije po županijama u Hrvatskoj, 2021. – 2024. (‰)

Figure 6 Average annual net international migration rate by county in Croatia, 2021–2024 (‰)

Izvor: izračun autora prema DZS-u (2025a, 2025b) / Source: authors' calculations based on CBS (2025a, 2025b)

Na Sl. 6 prikazana je prosječna godišnja stopa neto međunarodne migracije, izračunana kao razlika između stope doseljavanja iz inozemstva i stope iseljavanja u inozemstvo, za razdoblje 2021. – 2024. Rezultati otkrivaju heterogenu sliku. Dok većina hrvatskih županija bilježi pozitivan saldo, u sedam je županija vidljiv deficit inozemne migracije. To znači da je u tim područjima iseljavanje u inozemstvo u prosjeku premašilo doseljavanje.

Riječ je pretežito o kontinentalnim i slavonskim županijama koje su i u prethodnim grafikonima bilježile najniže intenzitete doseljavanja. S druge strane, obalne županije – predvođene Istarskom, Zadarskom i Ličko-senjskom – ostvaruju najveće pozitivne viškove. To je u skladu s obrascima utvrđenima na slikama od 1. do 5.

Takav nalaz unosi važnu nijansu u opću sliku: iako se inozemno doseljavanje intenzivira na razini cijele Hrvatske, znatan dio zemlje istodobno gubi stanovništvo putem inozemnih migracijskih kanala. Podjela na obalni i kontinentalni dio stoga ne odražava samo razlike u privlačnosti za doseljenike, već i dublju strukturnu asimetriju u načinu na koji inozemne migracije utječu na regionalne demografske putanje.

Tablica 1. Doseljeni iz inozemstva po županijama u Hrvatskoj, 2021. – 2024.

Table 1 *Immigrants from abroad by county in Croatia, 2021–2024*

Županija / County	Doseljeni iz inozemstva 2021. / <i>Immigrants from abroad, 2021</i>	Doseljeni iz inozemstva 2022. / <i>Immigrants from abroad, 2022</i>	Doseljeni iz inozemstva 2023. / <i>Immigrants from abroad, 2023</i>	Doseljeni iz inozemstva 2024. / <i>Immigrants from abroad, 2024</i>	Ukupno doseljeni iz inozemstva 2021. – 2024. / <i>Total immigrants from abroad, 2021–2024</i>	Prosječna godišnja stopa doseljavanja iz inozemstva (‰) / <i>Average annual immigration rate from abroad (‰)</i>
Grad Zagreb / <i>City of Zagreb</i>	8399	13628	14193	15306	51526	16,7
Splitsko- dalmatinska / <i>Split- Dalmatia</i>	3582	6822	8505	7966	26875	15,78
Istarska / <i>Istria</i>	3046	5463	7205	7011	22725	28,54
Zagrebačka / <i>Zagreb</i>	2967	4680	5490	5978	19115	15,72
Primorsko- goranska / <i>Primorje- Gorski kotar</i>	2600	4617	5761	5887	18865	17,80
Zadarska / <i>Zadar</i>	1922	3443	4759	4579	14703	22,67

Varaždinska / <i>Varaždin</i>	1356	2223	2841	2493	8913	14,03
Osječko- baranjska / <i>Osijek- Baranja</i>	1267	2108	2323	2193	7891	7,77
Dubrovačko- neretvanska / <i>Dubrovnik- Neretva</i>	1188	1712	2268	2381	7549	16,34
Brodsko- posavska / <i>Slavonski Brod- Posavina</i>	1039	1549	2281	2238	7107	13,91
Šibensko- kninska / <i>Šibenik-Knin</i>	972	1520	1897	1918	6307	16,45
Sisačko- moslavačka / <i>Sisak- Moslavina</i>	1113	1323	1800	2007	6243	11,42
Vukovarsko- srijemska / <i>Vukovar- Srijem</i>	1074	1492	1645	1714	5925	10,59
Karlovačka / <i>Karlovac</i>	972	1440	1608	1494	5514	12,45
Međimurska / <i>Međimurje</i>	1123	1498	1502	1267	5390	12,83
Krapinsko- zagorska / <i>Krapina- Zagorje</i>	1058	1024	1240	1563	4885	10,20
Koprivničko- križevačka / <i>Koprivnica- Križevci</i>	820	987	1223	1226	4256	10,64
Ličko- senjska / <i>Lika-Senj</i>	364	976	1231	1195	3766	21,99

Bjelovarsko-bilogorska / <i>Bjelovar-Bilogora</i>	321	466	622	796	2205	5,53
Požeško-slavonska / <i>Požega-Slavonia</i>	451	547	544	607	2149	8,61
Virovitičko-podravska / <i>Virovitica-Podravina</i>	278	454	458	572	1762	6,41

Izvor: izračun autora prema DZS-u (2025a, 2025b) / *Source: authors' calculations based on CBS (2025a, 2025b)*

Tab. 1. prikazuje doseljavanje iz inozemstva po hrvatskim županijama u razdoblju od 2021. do 2024., i to apsolutni godišnji broj doseljenika, četverogodišnji ukupni broj te prosječnu godišnju stopu na 1.000 stanovnika, pri čemu su županije rangirane prema ukupnom apsolutnom broju doseljenih. Iako Istarska županija zauzima prvo mjesto prema intenzitetu doseljavanja po glavi stanovnika, prema apsolutnom broju doseljenih nalazi se tek na trećem mjestu, iza Grada Zagreba i Splitsko-dalmatinske županije. Na Grad Zagreb otpada 22,05 % ukupnog broja doseljenih iz inozemstva zabilježenih u Hrvatskoj tijekom promatranog razdoblja. Takav odnos upućuje na jasnu razliku između relativnog intenziteta doseljavanja, prema kojemu prednjače manje obalne županije, i njegova apsolutnog obujma, koji je najveći u glavnim urbanim središtima.

Prikazani nalazi podložni su nekoliko metodoloških ograničenja koja je važno istaknuti. Prvo, korišteni podaci DZS-a temelje se na administrativnim prijavama prebivališta i boravišta, što ne mora sasvim odražavati stvarnu prostornu prisutnost migrantskih populacija. Određeni dio inozemnih doseljenika, posebice sezonskih i ugovornih radnika, evidentira se u županiji formalne prijave, a ne nužno u onoj u kojoj svakodnevno žive i rade. Drugo, u priobalnim županijama dio prijava može odražavati i specifične oblike statističkog naseljavanja, primjerice u kontekstu sekundarnog stanovanja i prijava povezanih s nekretninama, što može djelomično povisiti zabilježene stope iznad razine stvarnog rezidencijalnog doseljavanja. Treće, analiza se provodi na županijskoj razini (NUTS-3), što je posljedica visoke volatilnosti podataka na razini općina i gradova zbog malog broja stanovnika u znatnom dijelu prostornih jedinica. Takva razina agregacije omogućuje stabilnu usporednu analizu, ali zamagljuje unutarregionalnu heterogenost, posebice razlike između većih urbanih središta i njihova ruralnog zaleđa unutar

iste županije. Konačno, analitički pristup u radu je deskriptivan i eksplorativan. Determinante prostornog rasporeda koje se u tekstu spominju (gospodarska dinamika, stanje na tržištu rada, turizam i kvaliteta života) interpretiraju se na temelju postojeće literature i deskriptivnog uvida u prostorne obrasce, a ne formalnim statističkim modeliranjem. Formalno testiranje veza između intenziteta doseljavanja i pojedinih ekonomskih i društvenih čimbenika, kao i analiza na nižim prostornim razinama u županijama s najvišim intenzitetom doseljavanja, predstavljaju logične smjerove daljnjih istraživanja.

ZAKLJUČAK

U ovom radu analizirana je prostorna raspodjela recentnog doseljavanja u Hrvatsku u razdoblju od 2021. do 2024. godine. Istraživanje se temelji na službenim podacima DZS-a te na skupu od šest komplementarnih vizualizacija i jednoj zbirnoj tablici na razini županija. Nalazi potvrđuju da je aktualna tranzicija Hrvatske iz iseljeničke u doseljeničku zemlju prostorno izrazito neravnomjerna. Inozemno doseljavanje snažno je koncentrirano u obalnim i priobalnim županijama. Istarska, Zadarska i Ličko-senjska županija bilježe najviše stope u odnosu na broj stanovnika, dok slavonske i ostale kontinentalne županije dosljedno zaostaju. Međutim, analiza apsolutnog broja doseljenih pokazuje drukčiji poredak županija. Grad Zagreb sudjeluje s 22,05 % u ukupnom broju doseljenih iz inozemstva tijekom promatranog razdoblja, nakon čega slijede Splitsko-dalmatinska i Istarska županija.

Razlikovanje intenziteta i obujma doseljavanja analitički je presudno. Manje obalne županije privlače nerazmjerno velike migracijske tokove u odnosu na vlastito stanovništvo, no najveće urbane aglomeracije ostaju dominantna odredišta u apsolutnim iznosima. Nadalje, saldo inozemne migracije i dalje je negativan u sedam pretežito kontinentalnih županija. To upućuje na zaključak da iseljavanje još uvijek nadmašuje doseljavanje u znatnom dijelu državnog područja. Ti su obrasci u skladu sa širim europskim spoznajama koje povezuju koncentraciju doseljavanja s potražnjom na tržištu rada, turističkim gospodarstvom i urbanom centralnošću. Rješavanje nastalih regionalnih nejednakosti zahtijevat će osmišljavanje ciljanih demografskih i razvojnih politika. Takve politike morale bi omogućiti pravedniju raspodjelu koristi od doseljavanja na cijelom hrvatskom teritoriju.

Autorski doprinosi:

K. I.: konceptualizacija istraživanja, metodologija, pisanje – priprema izvornog rada, programska obrada, pisanje – završna verzija i nadzor, validacija

M. B.: konceptualizacija istraživanja, istraživanje literature, pisanje – priprema izvornog rada, pisanje – završna verzija, validacija

R. M. Ž.: istraživanje literature, resursi, pisanje – završna verzija, osiguranje financijskih sredstava za istraživanje.

Financiranje: Istraživanje je provedeno u okviru projekta „Dinamika i izazovi migracije, remigracije i imigracije u Republici Hrvatskoj“ (DinamiRH), koji financira Europska unija – NextGenerationEU (01/08-73/23-2519-18).

Izjava o dostupnosti podataka: Podaci su dostupni na zahtjev autorima.

Sukob interesa: Autori izjavljuju da nema sukoba interesa.

LITERATURA I IZVORI

Akrap, A., & Ivanda, K. (2023). Prvih deset godina članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji: demografske promjene u Hrvatskoj 2013–2023. *Hrvatska revija*, 23(2), 14–18. <https://www.matica.hr/hr/760/prvih-deset-godina-clanstva-republike-hrvatske-u-europskoj-uniji-demografske-promjene-u-hrvatskoj-20132023-35132/>

Artero, M., & Chiodelli, F. (2020). Migration, religion, and residential segregation at the urban level: The case of Muslim migrants in Rome and Milan. *Sociological Inquiry*, 90(4), 867–890. <https://doi.org/10.1111/soin.12322>

Balabanić, I., Perić Kaselj, M., Rubić, M., Ružić, N. K., Turk, M., Nimac, D., Šimunić, N., Dabo, K., & Tadić, I. (2025). *Istraživački izvještaj anketnog istraživanja o kvaliteti života i obrascima života stranih radnika iz Azije i Afrike u Hrvatskoj*. Institut za istraživanje migracija. <https://repo.imin.hr/object/imin:188>

Bara, M. (2023). Useljništvo i povratništvo: komparativne javne politike o useljništvu. In S. Balaban, G. Črpić, D. Petrović Štefanac, & Z. Ancić (Eds.), *Demografija, iseljavanje, migracije: Šesti hrvatski socijalni tjedan* (pp. 85–99). Centar za promicanje socijalnog nauka Crkve Hrvatske biskupske konferencije; Kršćanska sadašnjost.

Benassi, F., Carella, M., García-Pereiro, T., Paterno, A., & Strozza, S. (2025). In search of divided spaces: Socio-economic vulnerability and foreign citizens' settlement patterns in some major cities of northern and southern Italy. *European Urban and Regional Studies*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1177/09697764251388965>

Berry, J. W. (2006). Contexts of acculturation. In D. L. Sam & J. W. Berry (Eds.), *The Cambridge handbook of acculturation psychology* (pp. 27–42). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511489891.006>

- Charles, C. Z. (2003). The dynamics of racial residential segregation. *Annual Review of Sociology*, 29, 167–207. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.29.010202.100002>
- Čuka, A. (2026). Croatian islands – immigration hub in a country dealing with a demographic crisis? *Rural Landscapes: Society, Environment, History*, 13(1), Article 3. <https://doi.org/10.16993/rl.177>
- Državni zavod za statistiku. (2025a, 18. srpnja). *Migracija stanovništva Republike Hrvatske u 2024*. <https://podaci.dzs.hr/2025/hr/97255>
- Državni zavod za statistiku. (2025b, 29. kolovoza). *Procjena stanovništva Republike Hrvatske u 2024*. <https://podaci.dzs.hr/2025/hr/97253>
- Galeano, J., & Bayona-i-Carrasco, J. (2018). Residential segregation and clustering dynamics of migrants in the metropolitan area of Barcelona: A demo-spatial analysis at the census tract level. *Quetelet Journal*, 6(1), 99–127. <https://doi.org/10.14428/rqj2018.06.01.05>
- García, M. (2025). The intersection of urban studies and migration studies (Reflecting on ways forward). *International Migration*, 63(5), Article e70104. <https://doi.org/10.1111/imig.70104>
- Malmberg, B., Andersson, E. K., Nielsen, M. M., & Haandrikman, K. (2018). Residential segregation of European and non-European migrants in Sweden: 1990–2012. *European Journal of Population*, 34(2), 169–193. <https://doi.org/10.1007/s10680-018-9478-0>
- Massey, D. S., & Denton, N. A. (1988). The dimensions of residential segregation. *Social Forces*, 67(2), 281–315. <https://doi.org/10.1093/sf/67.2.281>
- Panori, A., Psycharis, Y., & Ballas, D. (2019). Spatial segregation and migration in the city of Athens: Investigating the evolution of urban socio-spatial immigrant structures. *Population, Space and Place*, 25(5), Article e2209. <https://doi.org/10.1002/psp.2209>
- Royuela, V., & Vargas, M. (2010). *Residential segregation: A literature review* (Working Paper No. 7). Facultad de Economía y Empresa, Universidad Diego Portales. <https://ideas.repec.org/p/ptl/wpaper/7.html>
- Skop, E., Peters, P. A., Amaral, E. F. L., Potter, J. E., & Fusco, W. (2006). Chain migration and residential segregation of internal migrants in the metropolitan area of São Paulo, Brazil. *Urban Geography*, 27(5), 397–421. <https://doi.org/10.2747/0272-3638.27.5.397>
- Van Hooren, F. (2010). When families need immigrants: The exceptional position of migrant domestic workers and care assistants in Italian immigration policy. *Bulletin of Italian Politics*, 2(2), 21–38. https://www.gla.ac.uk/media/Media_194307_smxx.pdf
- Wen, T.-H. (2019). Spatial assimilation. In A. M. Orum (Ed.), *The Wiley Blackwell encyclopedia of urban and regional studies* (pp. 1–6). John Wiley & Sons. <https://doi.org/10.1002/9781118568446.eurs0307>